

KONGL. MAJ:TS
BEFALLNINGSHAFVANDES

UTI

Christianstads Län

TILL

KONGL. MAJ:TS

I UNDERDÅNIGHET AFGIFNE

FEMÅRS-BERÄTTELSE,

för Åren 1828, 1829, 1830, 1831 och 1832.

STOCKHOLM,
ECKSTEINSKA BOKTRYCKERIET.

1834.

INLEDNING TILL

Kongl. Maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1817/1821-1851/55.

Kungl. Maj:ts överståthållares i Stockholms stad och Kungl. Maj:ts befallningshavandes i Sveriges län till Kungl. Maj:t femårsberättelser. Vissa femårsperioder finns även tabellbilagor.

Berättelserna innehåller följande avdelningar:

- Länets allmänna beskaffenhet
- Innevånare
- Näringar
- Politisk författning
- Städer

Efterföljare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nådigaste befallning utarbetad och utgivet av Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1863-1912. Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes uti Christianstads Län till Kongl. Maj:t i underdånighet afgifne Femårs-berättelse, för Åren 1828, 1829, 1830, 1831 och 1832.

Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB).

Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

KONGL. MAJ:TS
BEFALLNINGSHAFVANDES

UTI

Christianstads Län

TILL

KONGL. MAJ:TS

I UNDERDÅNIGHET AFGIFNE

FEMÅRS-BERÄTTELSE,

för Åren 1828, 1829, 1830, 1831 och 1832.

STOCKHOLM,
ECKSTEINSKA BOKTRYCKERIET.

1834.

INNEHÅLL

Underdånig berättelse

	Sid.
Länets allmänna beskaffenhet.....	3.
Innevånare.....	4.
Näringsar.....	6.
Bergsrörelse.....	8.
Binäringsar.....	9.
Handel.....	10.
Politisk Författning.....	11.
Kammar-verk.....	11.
Politi.....	13.
Städer.....	14.
Christianstad.....	15.
Cimbrishamn.....	17.
Engelholm.....	18.

Tabellbilaga

Tabell för Landet inom Christianstads Län

Tabell för Städerna inom Christianstads Län

Uträkning som visar Medium af Fem Års Markegångs-Pris för
Christianstads Län

Länets allmänna beskaffenhet:

Detta Län, hvars storlek utgör ungefärligen 53 qvadratmil, gränsar i Norr till Kronobergs och Hallands Län, i Öster till Blekinge Län och Östersjön, i Söder till Östersjön och i Wester till Malmöhus Län och Kattegatt, samt är indeladt i 4 domsagor och Fögderier, 10 Häradar och 153 Socknar, och finnes till beskaffenhet mycket olika på olika trakter. Norra delen äger ännu ymnighet af skog, särdeles Tall och Gran, samt berg, Kala Ljungbedar, mindre Sjöar, Kärr och Mossar deremellan, men i allmänhet ringa och mager stenbunden jord, bestående för det mesta af sand och svartmylla på grusbotten samt klappermylla; medlersta delen är mera bördig, bestående af omväxlande slättbygd och skogbygd, denna sednare med större och mindre höjder samt vackra Löfskogar, serdeles af Bok; jordmånen är å slätt-trakterna lera samt lersand och sandmylla och i skogsbyggden hufvudsakligen sandmylla; — Södra delen deremot, som utgöres af Ingelsta och Jerresta Häradar, är en skoglös slättbygd med jordmån af bördig lermylla, utom vid kusterne, der den består af sand och sandmylla.

Inom Länets finnas icke några segelbara floder; men af Åar och mindre vattendrag, är det öfverallt tillräckligt genomskurit, för Sågars, Mjölqvarnars och andra behöfliga vattenverks drift.

Af Flygsand, som egentligen uppkastas från hafvet, är Länets vid kusterne, både i vester, öster, och söder, besväradt; men för densamma hämmande hafva från längre tid tillbaka, verkställts planteringar, hvilka sednare åren omsorgsfullt fortsatts med betydlig framgång.

De i skogsbyggden varande Kärr och Mossar, hvilka åstadkomma ett menligt inflytande på Klimatet, äro väl till någon obetydlig del utdikade, men härvid lägges likväl icke ännu den värksammas hand, som man borde hoppas, till befordrande ej mindre af Klimatets förbättring, än åkerbrukets fördel. — I sednare åren jemväl fortsatta skiftandet af större sambälligheter torde dock väcka omtanken på nyttiggörandet af förenämnde hittills ogagnader rymder så vida en jemnare och säkrare afsättning på landtmanna produkter kan lemna jordbrukaren medel att företaga slika odlingar, och hopp om ex-

sättning för dervid nedlagde kostnader. Ehuru de skogar, som hittills kunnat fritt disponeras, med hvarje år minskats, kan likväl ännu sägas, att Länet har full tillgång på nödiga skogseffecter, som i vissa trakter finnas utöfver husbehof, till afsalu; Och äro i de flesta Häradet brännorf, som ersätter möjlig brist på skog till eldbrand.

Skogs tillgången för byggnader och bränsle, har de 2 sednare år denna Berättelse omfattar, blifvit lättad genom Kronoskatte-hemmans-ägares rätt till inlösen af Ek, hvilken rättighet de fleste redan begagnat.

Innevånare:

Länets folkmängd, Städernes oberäknad, hvilken vid Mantalskrifningarne år 1826 uppgafs till:

Skattskrifne personer af båda könen	75,757
Gemenskap af indelta arméen . . .	1,387
Öfveråriga och skattfria	13,121
Underåriga	47,525
Tillsammans	137,890

har de sedermera förflutna åren vunnit sådan tillökning, att den vid 1832 års slut, enligt Mantals-längderna, utgjorde:

Skattskrifne personer	76,879
Gemenskap af indelta arméer . . .	1,291
Öfveråriga och Skattfria	14,006
Underåriga	49,690
Summa	141,866

Under ofvannämnde år, är alltså Folkmängdens tillökning 4076 personer. Orsakerna härtill kunna igenfinnas uti förskoning från härjande faroster, vaccinationens välgörande inflytande, hvilket likväl icke ägt rum hos alla, enär åtskilliga vaccinerade äfven blifvit angripne af Smittkoppor, de fortgående Hemmans-skiftningarne och klyfning i mindre delar, samt anläggning af nya Torp, hvarigenom hushållens och hjonelagens antal ökats. I detta sednare afseende får upplysningsvis nämnas, att då antalet i hela Länet år 1826 uppgafs till 10,512 Hemmans-åboer och 10,083 Torpare, samt år 1832 funnos sjellägande jordbrukare 8,526, Arrendatorer och Brukare af andras Hemman 3087, eller tillhopa 11,613 Hemmans Åsboer, samt sjellägande Torpare, eller sådana personer, som innehafva Torp, Gatchus eller andra af Hemman obe-

roende jordlågoheter utan mantal, 798, Torpare och Gatehusmän med jord af eller arbetsskyldighet till hemman 9,653, eller tillsammans 10,451 Torpare, så har under de sednare åren en tillökning af 1,101 Hemmans-Åboer och 368 Torpare, eller tillhoppa 1,469 hushåll ägt rum.

Ehuru vågadt det lærer vara, att lemna ett bestämdt omdöme om folkets moraliska beskaffenhet, anser jag mig likväl kunna yttra, att man i detta afseende, i allmänhet icke har anledning att klandra detsamma. Det bör likväl ej obemärkt lemnas, att flera sjelfmord, än vanligt, dessa sednare åren inträffat; orsakerne dertill hafva ej alltid kunnat utletas, men många af dessa olyckliga torde blifvit bragte dertill genom oordentlig lefnad, och i följd deraf iråkadt obestånd. För öfrigt kunna Länets innevånare anses arbetssamma, flitige och sedlige, samt tilltagande i förbättring, hvartill det med hvarje år ökade och mera begagnade tillfället till barnundervisning bidrager och vidare skall bidraga. Folket lefver tarfligt och den i andra Landsorter öfverklagade tilltagande yppigheten i Kläder, äger inom detta Län vida mindre rum, än annorstädes. Någon lattsinnighet och större höjelse för nöjen, än som kan anses för oskadlig, förmärkes väl bland ungdomen, men dessa fel torde dock försvinna med tiden och genom erfarenheten deraf att endast den ordentliga och arbetssamma vinner trefnad och välmåga. Nyssnämnde förhållande åstadkommer dock brist på dugligt tjenstefolk och i förening med den alltför vidt utsträckta Hemmans-klyfningen och Torpanläggningen, höga löner och dagsverkspriser, hvilka på intet sätt svara emot hvad jordbrukaren kan erhålla i betalning för sina produkter och hvarigenom välmågan hos Länets innevånare, snarare af- än tilltager. Med berörde Torpanläggning menas lik äf icke en sådan, som blir en följd af odling å förut obrukad mark, hvilken visserligen bör anses såsom förmånlig, då den bereder nya Källor till bergning, samt således ej bör klandras, ehuru den kanske till en tid vållar stegring i löner och minskning i tillgången på arbetare. Den vidsträckta Hemmans-klyfningen har deremot svårare följder, särdeles i ett Land, der, utom Spannmåls- och Penninge-skatter, folket har så mångfalliga tjenstbarheter att utgöra. En fallständigare framställning i detta ämne förbigås dock här, enär tillfalle dertill blifvit lemnadt i det underdåniga utlåtande, som på särskilt Nådigt befallning skall i denna fråga till Eders Kongl. Maj:t i underdånighet afgifvas.

Åtskilliga gröfre brott, såsom mord, rån och stölder hafva väl under den tid denna Berättelse afser blifvit föröfvade; men brottslingarne hafva till en stor del tillhört andra orter.

Under åren 1828 med 1832, har, enligt bifogade uträkning, medelpri-

å ett dräng-dagsverke utgjort 16 sk: och å ett öke-dagsverke 38 sk. 2 rest Banco.

Näringar.

De hufvudsakligaste af dessa inom Länet äro åkerbruk, boskaps-skötsel och skogshandtering; och till binäringar räknas Linne- och Ylle-väfnader, Träd- och Jerntillverkningar, fiske samt saltpeterkokning.

Hvad den väsentligaste af dessa näringar, eller åkerbruket, beträffar, så ehuru jordbrukaren haft att kämpa emot låga priser och mindre afsättning, kan detsamma likväl icke sägas annat än tilltaga; — bland Stånds-Personer fortsattes det omsorgsfullt och oftast efter förbättrade metoder, hvilka jemväl allmogen så småningom synes vilja efterapa, ehuru den dock till det mesta ännu bibehåller dess gamla brukningssätt, hvilket är ganska mångfalldigt och olika, så att något allmänt antaget icke kan uppgifvas.

Så väl genom andra Länders erfarenhet, som genom driftiga Tyska landtmäns inflyttning i Länet, hafva Mergling och Rapsatodling blifvit införd och på många ställen använde; förmånen häraf, äfvensom förmånerne af den Tyska bruknings-metoden, kan likväl ej med säkerhet bedömmas förrän en längre erfarenhet kan lemna ett säkert stöd för bedömandet.

Den förr anmärkta bristen i afseende å det missförhållande, hvari Åker och Äng i så måtto stå till hvarandra, att den sednare emot den förra är alltför ringa, hvilket i synnerhet gäller hvad södra delen af Länet angår, fortfar ännu, hvarigenom Åkerjorden ej får nog styrka att gifva goda skördar eller ens motstå verkan af en ombytlig väderlek. — Bristen på tillräckliga gödningsämnen ersattes dock till någon del, genom användandet af andra ämnen och af hafslång i de trakter af Länet, som angränsa hafvet; — På många, kanske de flesta, deremot är denna brist ouppfylld, och den följd deraf, som ofta inträffar, är skada å skörden, särdeles på sandig jordmån, under varma somrar.

Hampodling bedrifves endast till husbehof, Lin- och Humle-plantering något derutöfver i norra- eller skogstrakten af Länet; men deremot odlas Potatoes allt mer med hvarje år och användes både till föda och brännvins-bränning, hvilken jemväl med hvarje år ökes och nästan uteslutande med Potatoes bedrifves. Denna tillökning i Brännvinstillverkning äger rum hufvudsakligen hos Allmogen, som de sednare ären börjat anskaffa sig mera konstiga redskap, såsom pistoriska, rectificatorer, klarhattar, mäskvärmare m. fl., hvilka förr endast ägdes af Ståndspersoner och större jordbrukare. Härigenom har denna tillverkning jemväl hos Allmogen börjat sträcka sig utöfver husbehof och man

saknar icke exempel derpå, att den under vintren drifvits till den höjd, att vid våren och sommaren, brist uppstått å Spannemål och Potatoes till föda samt då måst köpas. Att brännvins-bränningen derföre fordrar inskränkning, torde vara uppenbart, synnerligen sedan dess förut ansedda oundgänglighet för Ladugårds-skötseln börjat betviflas.

Sädesproductionen inom Länet är i vanliga och goda år mer än tillräcklig; och ehuru en del jordbrukare årligen behöfva köpa någon säd, kunna dock betydliga Spannmåls-partier från sädesbygden säljas, äfven utom Länet.

Ogadt Spannmålsprisen de sednare åren icke varit lägre, utan oftast högre än i flere andra orter, kunna de likväl icke sägas hafva varit särdeles förmånliga för jordbrukaren, om man med dem jemför prisen å de nödvändighets-artiklar han måste inköpa. Medel-markegångs-prisen hafva under de fem år, för hvilka denna berättelse afgifves, utgjort för Råg 7 R:dr 25 sk. 4 rst., för Korn 4 R:dr 36 sk. 10 rst. och för Hafra 2 R:dr 42 sk. 8 rst. Banco; dock hafva de årligen något understigit de gångbara.

Boskapsskötseln bedrifves, med undantag å slättbygden, der brist på betesmark den försvårar, i hela Länet till husbehof och på vissa trakter till den höjd, att kreatur kunna försäljas. Den kan sägas vara något i tilltagande. Uppställningen af oxar äger endast rum å några större egendomar; vid de fleste äro Holländerier anlagde; hos Allmogen deremot, hafva dessa hushållssätt ej vidtagits, utan föryttrar den sina kreatur vanligast unga och ostallade eller slagade på Städernas Torg. Kreaturen äro små, utom hos Ståndspersoner — dock börja racerne jemväl hos Allmogen blifva af större och bättre beskaffenhet, ehuru de mindre anses mera lättfödde på magra beten och med svag fodertillgång, hvilken sednare oftast får underhjälpas med Ljung och Löf. Sommar-fodring på stall är ganska sällsynt.

De af Regeringen vidtagne åtgärder för Hästafvelns förbättrande börja allt mer och mer visa sin goda verkan, så att äfven hos Allmogen nu ofta finnas stora och goda hästar, hvarigenom Remonter för Cavalleri-Regementerna blifvit betydligare samt behofvet af införskrifning af sådana från Dannemark minskats, till icke obetydlig fördel för de Rustande.

Fären äro, utom vid de större egendomarna, i allmänhet af dåligt slag. Anläggning af Schäferier är, likväl de sednare åren på flere ställen påbörjad; och inom Länet finnas 2:ne större, på Bollerups och Skillinge egendomar.

De genom Regeringens omsorg vidtagna anstalter för Får-racernes uppbyggande och Ull-afsättningen visa redan de mest lofvande verkningar.

Under dessa 5 år har Länet ej varit hemsökt af några farsoter bland får-kreaturen; men deremot hafva koppor och skabb anställt stora härjningar bland Fåren, särdeles hos Allmogen, hvilken icke i rättan tid sökt bot deremot.

Skogarne äro, på sätt jag redan nämnt, ännu tillräcklige för Länets behof, och jemväl till afsalu af byggnadsvirke, bräder och ved till Malmö Län. De äro dock i aftagande, genom origtigt hushållssätt och bristande omtanka, hvilken i synnerhet i denna hushållsgren saknas hos allmogen. Som man hoppas, skall dock skogarnes skiftande, hvilket är en följd af den öfriga jordens delande, åstadkomma skogens vård och åtminstone bereda den mera förståndiga och omtänksamma tillfällen att befordra skogens tillväxt och förökning genom återplanteringar. I detta fall lemnas visserligen goda efterdomen af flere, men störst är dock deras antal, som göra motsatsen.

På de flesta orter inom Länet är tillgång på god brännstof, hvilken i södra delen nästan ensam gagnas till eldbrand.

De planteringar, serdeles af furu, som från längre tider tillbaka, på Statens bekostnad, verkstälts, dels till beredande af större skogstillgång, dels och i synnerhet till hämnande af den skada, som från uråldriga tider tillskyndats Länet af Flygsand, hvilken på flera ställen, särdeles vid hafskusterne, besvärar Länets, finnes ännu, i följd af den omsorgsfulla vård, som åt dem lemnats, i god vext och uppfylla fullkomligen deras ändamål.

Detta nyttiga företag har ytterligare blifvit befrämjadt genom ett år 1816 gjordt anslag af allmänna medel, stort 1800 R:dr samt vidtagne anstalter och öfverenskommelser inom Länet, äfvensom genom försäljning af vindfällen från de mera för sig komne planteringar, så att vid sistlidet års slut voro å Länets samtelige Flygsandsfält 1245 tunnor Frö af åtskilliga trädslag och 243 tunnor Sand-hafra utsädde på en rymd af 2,472 tunnoländ samt 658, 664 st. trädteulningar af flera slag planterade och 11 st. boningshus uppförda för väktare och tillsyningsmän vid planteringarne.

Allmogens byggnadssätt förbättras allt mera, så att boningshusen äro sundare, snyggare och varagtigare än förr, serdeles, som sten oftast, der sådan finnes, nyttjas, äfvensom gärdesgårdar af träd sällan uppföras, utan begagnas till dem nu mera stenmurar, jordvallar och fläta enris.

Inom Länet finnas icke några allmänningar eller rekognitions-skogar.

Bergsrörelse. Andrarums alunbruk är det enda egentliga bruk i Länet och har de seduare 5 åren lemnat en medel-tillverkning af 1746 tunnor Alun årligen. Dessutom upptagas här Torsebro Krutbruk, ett Manufacturverk

Verk för Stål, Messing och Jern vid Killeberg, Pappersbruket Klippan samt en Koppar-Hammare vid Kopparmöllan, hvilka alla äro väl förvaltade, i synnerhet Pappersbruket Klippan, som blifvit allmänt känt för myckenheten och godheten af dess tillverkningar, hvilka hufvudsakligast exporteras till utrikes ort; sistlidet år har detta Pappersbruk blifvit betydligt förbättrad medelst en efter Engelskt sätt inrättad mekanisk Papperstillverkningslump-bleknings-tork- och präss-machin, som frambringa en betydlig mängd papper, i godhet vida öfverträffande det som på vanligt sätt tillverkas och uppgående till omkring 16,000 Ris årligen.

De i öfrigt inom Länet befintliga Verk och Inrättningar äro i Tabellen upptagne; och antalet af arbetare, som vid Bergsrörelser, Fabriker, Bruk och andra dylika Näringar och Verk sysselsättas, är 840 personer, hvarjemte värdet af deras tillverkningar kan uppskattas till 192,700 R:dr Banco.

Inom Jerrestads Härad finnes flötslager, tjenlige till bearbetning af svart-flammig marmor, Alunskiffer, Qvarnstenar, eldfasta Leror, äfvensom anledningar till Bly och Then. Nya anledningar till dessa sednare hafva visat sig i Hofby Socken. Dessa såväl som marmor-lagren bearbetas icke, af brist på förlag och skicklige arbetare; flera Qvarnstenar af ganska god beskaffenhet hafva likväl de sednare åren blifvit huggne vid Brantevik nära Östersjön; men något betydligare antal deraf äro dock ej afsatt, emedan orten ännu icke är känd att äga tillgång på sådana stenar, hvartill ämnet likväl finnes i öfverflöd och vid kusten så tillgängligt, att med någon omtanka och penninge-förlag, dermed skulle kunna drivas en fördelaktig handel.

På flera trakter inom Länet är tillgång på god kalksten, som med fördel begagnas.

Bindningar. Dessa äro, efter orternas olika beskaffenhet, af flera slag. De bestå hufvudsakligast af: *Fiske*, hvaraf det i Saltsjön är det mäst lönnande och sysselsätter många hushåll, hvilka deraf hafva sin enda utkomst; de fisksorter som erhållas, äro egenteligen Åhl, Torsk och Små-sill: *Jagt*, som dock icke lemna någon betydlig inkomst: *Sjöfart*, i synnerhet från Bjäre Härad, hvars kustboar anses för skickligt sjöfolk; transport af säd från Länets Östra och Södra kuster, till Blekingska hamnar, bereder ock skut- och båt-ägare någon inkomst. *Tjåru- och Pottaske-bränning*, *Kolning* och tillverkning af *Ylle- och Linne-väfnader*, hvilka sednare dock betydligent aftagit, i anseende till den helt och hållit upphörda afsättningen till handlande från Westergöthland; *tillverkningar af Jern*, såsom Årbillar, Hästskor, Yxor och Liar, samt af *Träd*, såsom Laggkärl, Trädskor, Hjul, Kistor,

Bastrep, Timmer och Bräder: Tobaks- och Humleplantering, samt Salpeterkokning. Denna sistnämnda idkas dock hufvudsakligen inom Göinge Härad och har i Länets utgjort under de förut upptagne fem åren 7,511 Lispund, eller per medium 1,502 Lispund om året; tillverkningen skulle ännu mera tilltaga, om den erhöles understöd af allmänna medel för pannors inköp och till löner åt flera Verkmästare, af hvilka icke finnas tillräckligt antal, serdeles hvad angår de förra, som af en mindre bemedlad allmoge icke kunna inlösas.

Att förenämnde yrken äro för Länets passande, tyckes visa sig deraf, att de uppkommit och fortfarit utan understöd eller prerogativer, samt uti icke obetydlig mahn bidra till allmogens bergning och oftast välmåga. De återverka förmånligt på åkerbruket, deraf de sjelfva äga sitt stöd, både derigenom att Landtmannen till bättre pris, än i Städerna, deraf förses med åtskillige behof, emot utbyte af dessa producter, och äfven att medelst denna näringsflit kan underhållas ett större antal menniskor, hvilka vissa tider af året, då sådant erfordras, biträda med åkerbruket. Fiskes-näringsen har under dessa fem år icke varit så lönande som förut. Den skötes jemväl mindre väl af jordbrukare, både derföre, att denne icke ensamt kan egna sin tid åt densamma och äfven deraf, att många innehafva sina fisken under ganska kort arrende-tid, som för Kronans fisken vanligen utgör 6 år.

Att med noggranhet kunna bestämma den inkomst dessa binäringar lemna deras idkare, är svårt, om icke omöjligt, helst det är allmogen, som hufvudsakligast sysselsätter sig med dem, utan att sjelf hafva reda på den inkomst den härigenom bereder sig. Men förslagsvis lära de kunna, utan öfverdrift, anses utgöra 90,000 R:dr årligen.

Handel. Träd- och Jern-vahror, Ved, Humle, Linne-väfnader, Kreatur och Victualier finna tillräcklig afsättning i Länets Städer och på Landtmarknader. Spannmål och Brännvin deremot afsättes hufvudsakligast utom Länets till Stockholm, Götheborg, och de större Städerna inom Malmö samt Blekinge Län.

Delningar af vägar inom Länets hafva dessa år fortgått, och flera nya äro anlagde, så att communicationen inom landet utvidgats och förbättrats.

Af de under loppet af de sednast förflutna åren utkomne Nådiga Författningar i Ekonomiskt afseende, synes den af den 19 December 1827 föranleda till en alltför långt drifven Hemmans-klyfning och styckning; huruvida den af den 28 October 1830, om lösningsrätt till Ekeskogen, kommer att medföra den åsyftade verkan är ännu icke möjligt att bedömma; men de öfrige synas uppfylla sin bestämmelse.

— 11 —

Politisk Författning.

Kammar-verk. Under nu ifrågavarande fem år har någon ny jordebok icke upprättats; men den år 1825 författade, äger all den fullständighet som lärer kunna önskas. Med det nya Räkenskaps-Formulär, hvilket allt sedan år 1821 följts, som är både enklare och redigare, äro Krono-Handlingarne nu af en tydlighet och fullständighet, som för det allmänna och enskilda medför all säkerhet.

Under de sednare Fem åren hafva $20\frac{4\frac{2}{2}}{1\frac{2}{2}}$:dels Krono-Hemman blifvit till skatte inköpte, samt dessutom 7 st. Krono-Lägenheter utan mantal; hvarförutan Krono-Parkerne: De Dödas Lott och Maglehems Kongsöhra äro skattlagde och uppförde, den förra till $\frac{1}{2}$ och den sednare till $2\frac{3}{1\frac{1}{2}}$ mtl. eller tillsammans $2\frac{1\frac{3}{2}}{1\frac{1}{2}}$ mtl., hvarmed Länets Hemmantal alltså blifvit ökad; I öfrigt äro under samma tid med behörigt tillstånd anlagde:

Tullmjölkvarnar	16	med tillsammans 22 par stenar
Sågqvarnar	1	
Stampverk	4	
Lädergarfverier	5	
Pappersbruk	1	
Oljeslageri	1	

Och utgöra de tillkomne Räntorne 24 tunnor $5\frac{1}{2}$ kappar Råg, 27 tunnor $1\frac{1}{2}$ kappar Korn och i penningar 7 R:dr 26 sk. Banco; hvaremot 4 st. Sågqvarnar äro nedlagda:

Den vidfogade Tabellen utvisar i öfrigt de förändringar i Hemman, Lägenheter, Verk och Inrättningar, som sedan sist afgifne Femårs-Berättelse ägt rum.

Jordens skiftande grannar emellan har de sednare åren fortgått, äfven i skogsbygghden, der man i början knappast trodde sådant kunna verkställas.

Sedan 1803 års början hafva i detta Län enskiftats 1,139 mtl. med en jordrymd af 202,447 tunneland odlingsbar och 142,696 tunneland till odling otjenlig mark, deraf 478 mantal, med 83,746 tunneland odlingsbar och 85,341 tunneland till odling oduglig jord, blifvit skiftade under de år, för hvilka denna Berättelse aflemnas. Och torde, ehuru betydlig denna uppgift synes så i anseende till hemmantal, som jordrymd, likväl flera procent kunna tilläggas, enär många förrättningar äro afslutade och fastställda, ehuru Handlingarne, i anseende till renovationer och tvister, ännu ej inkommit till Province-Landtmäteri-Contoiret, dels ock derföre, att skiften å Frälse-gods sällan eller aldrig inlemnas.

Genom denna tilltagande låg för utbrytningar blifver den af Staten anordnade utflyttningshjelp af 4000 R:dr årligen icke så tillräcklig, att de dertill behörige, genast efter bevisligen verkställda utflyttningar, kunna denna utflyttningshjelp erhålla, utan få lof att vänta, till dess de, i sin ordning, och på sätt Kongl. Brevet af den 19 Oktober 1825 utstakar, i mån af tillgång, kunna densamma utfå. Den utflyttningshjelp, hvilken på detta sätt återstår att utgifva, för redan behörigen stadfastade skiften, belöper sig till icke mindre än 21,924 R:dr 31 sk. 6 rst. Banco.

Några egentliga strörensningar hafva ej ifrågakommit, då vattendrag af den beskaffenhet, att de kunna blifva användbara för transporter, ej finnas, eller någon serdeles skada af öfersvämningar icke varit för handen.

Uti förut nämnde Tabell är antalet af Hemman af olika natur, Lägenheter, Bruk, Qvarnar m. m., tillhörige Kronan, Läroverk, Fromma Stiftelser, och så vidare, uppgifvit.

Antalet af sjelfägande Jordbrukare, samt Arrendatorer och Brukare af andras Jord, är förut upptagit; och till Posthemman äro indelta $24\frac{1}{2}\frac{1}{4}$ mant. Gästgifvaregårdar finnas inom Länets till ett antal af 33 stycken.

Någon annan klagan öfver ojemn fördelning af Statsbidragen, emellan de skattdragande Länets innevänare, än den, som härrörer af den högst osäkra grund, hvilken till vissa bland dem måste hämtas från hemmantalen, har ej försports; men deremot har de lagre prisen på Jordbrukets alster och svårigheten att få dem afsatta, gjort Penninge-skatterne mera kännbara för Jordbrukaren, som visserligen skulle vara bäst belåten att få afbördas sig alla skatter i Spannmål. Detta har ock vållat, att svårigheten att uttaga de allmänna Utskylderne med hvarje år ökats. — Genom undanrödandet af det ansvar, som förr ägde rum för uppbörds-stämmors försummande, har ock förenämnde svårighet till en del åstadkommit, ty många gifvas, som kunde äga förmåga, att ordentligen erlägga sina utskylder, men finna det vida beqvämare att i sina hem låta afhämta dem af Kronobetjeningen, hvilken likväl derigenom har största svårighet att, på sådant sätt, medhinna indrifningen till bestämda yttersta redovisnings-tiden.

Då äfven derigenom den kontroll försvinner, som eljest kan hafvas å de medel, hvilka inflyta vid Uppbörds-stämmorne, samt osäkerhet och möjliga förluster deraf beredas, torde det vara nyttigt, att sådan anstalt vidtages, hvarigenom Statens intrader inflyta vid ordentliga uppbörds-stämmor.

De i min förra Berättelse omnämnde frågor, rörande nedsättning i åsatte räntor på en del Sägqvarnar i Länets, äro ännu ej i Näder afgjorde.

Vid Tabellens upprättande hafva, såsom medelpris, följande beräkningsgrunder blifvit följde:

Kostnaden för en Hussar eller Dragon, med Häst, Mondering, Passevolance m. m.	R:dr	120: — —
En Soldat, med Mondering, Underhåll, Passevolance m. m. „		61: 24. —
Bidrag till Clereciet, af hvarje helt Hemman		30: — —
Dito till Fattigförsörjning		2: 24. —
Skjutsnings-besvär		14: — —
Väghållnings- och Brobyggnads-skyldighet		9: 16. —
Diverse Onera och Allmänna Besvär		8: — —

Beloppet af de till Rustnings-kostnader anordnade Räkter af Rusthålls- och Augments-hemman äro i Tabellen upptagne under rubrik *Jordehoks- och Hemmantals-räkta*; men någon hästvacance Spannemål ingår ej bland Kronans intrader, likasom Rotefrihets-afgifter ej utgöras, enär några oroterade hemman icke finnas.

Politi. På sätt jag i min förra Berättelse anmält, äro de inom hvarje byalag tillsatte och med nödiga instructioner försedde Ordningmän, de, som i första rummet vaka öfver ordningens och sedlighets bibehållande, hos Kronobetjeningen angifva, och söka rättelse, när behovet sådant kräfver, samt tillse, att kringstrykande passlösa personer fasttagas och till Länsstyrelsen insändas. I detta afseende äro derjemte nödige Författningar och Föreskrifter utfärdade, så väl till Allmänhetens, som i synnerhet Kronobetjeningens efterrättelse.

Med få undantag finnas inom hvarje Socken eller Pastorat Skolor eller antagne Lärare, som lemna Allmogens barn tillfälle till undervisning i Läsnings, Skrifning, Räkning och Christendoms-kunskap, och med hvarje år ökas Skolornas antal och utvidgas de förut varande; dock gagnas vaxelundervisnings-metoden i ganska få.

Inom Länet saknas icke skicklige Läkare, hvilka jemväl af Allmogen allt mer och mer tillitas, deraf följer, att uppmärksamhet på nödvändigheten af helsans bevarande hos de lägre classerne ökats; ett förhållande, som ock visas genom ett bättre och sundare byggnads-sätt, hvilket nu mera iakttages. Folkökningen och det ringa antal Beväring-ynglingar, hvilka de sednare åren, mot förr, för sjukdoms åkommor, vid Beväring-mönstringarne funnits till krigstjenst oduglige, lemna ock ett obestriddigt bevis, att helsevården är god och i sednare tiden blifvit förbättrad.

Det i Länet varande, genom enskiltes gåfvor grundlagda, Lazarett, har betydligt utvidgats och förbättrats derigenom, att en större gård här i sta-

den för detsamma blifvit inköpt, hvarest ett nytt stenhus blifvit uppfördt, som, både till prydligket och en ändamålsenlig inredning, torde kunna tålla med de fleste sjukhus i Riket. Den gamla Lazarett-byggnaden befanns för trång, i förhållande till det antal sjuka, som visserligen icke, i följd af en tilltagande sjuklighet, men i anseende till inrättningens ökade förtroende, sökt plats och vård derstädes. Denna olägenhet är nu afhjelpat, och, sedan i det nya huset finnas några och fyratio sjuksängar, kunna säkerligen der inrymmas alla sådana sjuka, som behöfva Inrättningens biträde.

Undra våningen af Lazarett-huset är upplåten till den välgörande Curhus-inrättningen, som har utrymme till 32 sängar.

I sammanhang härmed, torde en närmare uppmärksamhet böra fästas vid den omständigheten, att Vaccinen, hvilken de första 20 åren af dess införande i Sverige, fullkomligen skyddade mot smittkoppor, icke gör det mera. Väl äro de koppor, som vaccinerade personer få, mindre svåra och härjande än kopporna fordom varit; men ändamålet är likväl till en del förfeladt, när det ej helt och hållet friar från de riktiga kopporna. Herrar Medici torde kunna finna så väl botemedlet, som orsaken, hvilken sednare mången olärd tror vara den, att Vaccinen, genom öfvergång i många menniskokroppar, förlorat sin första verknings-förmåga, och behöfde oftare förnyas ifrån verkliga koppor på kokreatur.

Fattigvården besörjes inom Socknarne efter upprättade Reglementen, på ett för dem hedrande sätt; och härigenom, samt genom ett noggrannt iakttagande af vidtagne Police-föreskrifter, skulle Allmänheten säkerligen se sig befriad från kringstrykande Tiggare, om förrymde Arrestanter, kringvandrande Gesäller och obehöriga Personer från andra orter kunde hindras, att i Länet intränga.

Vid Gästgifverierne iakttages ordningen efter gällande Författningar. — Skjutsningen, som, vid gjorda försök, icke kunnat ställas på Entreprenad, bestrides, utom vid några få Gästgifverier, ensamt genom reserv-hästar; och då således endast ett obetydligt antal hållhästar gagnas, kan Allmogen icke anses hafva varit betungad af skjutsningar, serdeles som större kronoskjutsningar de sednare åren ganska sällan förefallit, och dessa nu mera betalas ganska väl, eller lika med Gästgifvareskjuts. — Inom Länet finnas 24 stycken tillåtna krogar. Endast 2:ne Socken-magaziner äro i Länet inrättade.

Städer.

Länet äger trenne Städer, nemligen Christianstad, Cimbrishamn och Engellholm, som alla äro af mindre betydenhet.

Christianstad är den folkrikaste och förnämsta af dessa. Denna Stad, har, den tid Helig Å var segelbar, drifvit betydlig handel och var då en nederlagsplats för en stor del af Skåne och Kronobergs Län; men sedan berörde Å, genom det nya utlopp den för nära 60 år sedan erhöi, blifvit ofarbar äfven för båtar, och alla vahrer måste på vagn transporterats till och ifrån den 2 mil från Staden belägne lastage-platsen Åhus, der fartygen nödsakas lossa och lasta på en öppen och farlig redd, aftog Handeln betydligt. Den inskränkte sig derefter nästan endast till Landtmanna producter, som 2:ne dagar i veckan införas till Stadens Torg, samt de varor, såsom Sill, Salt, torkad Fisk och Specerier m. m., kringliggande orten kan behöfva. Handeln har väl de sednare åren något tilltagit, men någon handel i större scala kan härstädes ej äga rum förr än hamnen i Åhus, samt segelleden derifrån till Staden, återställes i det skick den varit fordna tider. Fråga härom är väckt och man vill hoppas att detta arbete, nyttigt för hela orten, och således äfven för det allmänna, skall vinna det understöd det förtjenar.

Staden äger Stapelrätt och har för närvarande en Skonert, trenne Sluppar och sex Jagter, eller tillsammans 10 fartyg om tillhopa 168 lästers dräglighet, hvilka fartyg förnämligast gagnas till Inrikes sjöfart.

Uti Staden finnas icke några Fabriker af betydighet, ehuru konst och flit väl ej saknas; men i brist af liflig rörelse inom näringarne, vinnes dock bergning, icke rikedom, af den idoge, genom några Garfveri- och Färgeri-Fabriker, samt diverse af utmärkt skicklige personer drifna handtverkerier.

Till Staden föres i behöflig mängd timmer och bränsle, samt ätbara vahrer till betydlig myckenhet, hvaraf den följd uppstått, att de så kallade torgdagarne, 2:ne i veckan, kunna liknas vid små marknader, å hvilka dagar alla födoämnen, så väl af Victualier, som vegetabilier, kunna erhållas, ehuru ej till det goda pris, som af tillförselns storlek kunde väntas. Spannemål och Brännvin, i synnerhet den förstnämnde, afsättes här med svårighet, dertill brist på fabriker och öfverflöd af fruktbar Stadsjord, torde vara orsaken; dock har en del af Stadens Handlande de sednare åren börjat idka Brännvins och Spannemåls-handel i större scala.

Utom Stapelfriheten har Staden ingen Prohibitif Författning.

Den betydliga och goda jord, som finnes till Staden, bestående af den egentliga Stadsjorden samt Näsby och Nosaby byar, tillhopa 15 mantal, användes endast till vanligt åkerbruk med Säd och Potatoes.

I anseende dertill att Staden helt och hållet omgifves af Fästnings-verk, är utrymmet för hus och byggnader ganska inskränkt, samt kan icke utvid-

gas, och då härtill kommer, att flera byggnader användas för Kronans och Stadens behof, samt att flere hus finnas af en vånings höjd, och Staden, jemte den till Kongl. Hof-Rätten öfver Skåne och Blekinge hörande personal, har ett betydligt antal Militäre och civile Embets- och Tjenstemän, att inrymma, hafva hushyror stigit till en serdeles i mindre Städer ovanlig höjd, ehuru visserligen flera hus blifvit ombygde och utvidgade de sednare åren.

I Staden finnes, utom den Trivial-Schola af 4 klasser, som af ålder på allmän bekostnad varit här inrättad och för hvilken, genom enskiltes bidrag och understöd från en under Dom-Capitlets vård stående kassa, ett större och nära färdigt hus nu är under byggnad, en Wexelundervisnings-Schola tillhörig Wendes Artilleri-Regemente.

Det till Länet hörande Lazarett och Kurhus är beläget inom Staden; Och då så väl flera Regements-Läkare, som Provincial-Läkaren härstädes äro boende, saknas icke tillgång på nödig Läkarevård, serdeles då en af dessa Läkare njuter serskild lön af Staden.

De fattiga inom Staden underhållas af de medel, hvilka genom så väl Kongl. Maj:ts som enskilt personers gåfvor tillkommit, äfvensom af Stadens innevänares, och härvarande Embets- och Tjenstemäns årligen erläggande betydliga bidrag, och dessa bidrag uppfylla väl så vida deras ändamål, som den oförmögne, ålderstigne, sjuklige och det värnlösa barnet befrias från nöd; men så länge medel saknas att kunna med fattig-inrättningen förena en arbets-anstalt, skall säkert de behöfvandes antal stiga, i stället att minska.

Länets år 1826 inrättade Sparbank, hvilken i Staden har sin station, har vunnit ett så ökadtt förtroende, att i den samma, vid sistlidet års slut, funnits insatte 67,302 R:dr 20 sk. på 1,355 st. Contraböcker.

Ordningen inom Staden handhafves af Commendanten och Borgmästaren enligt gällande Lag och Författningar.

Skjutsningen bestrides af Staden med biträde af angränsande byar.

Vid förra Berättelsens afgifvande, utgjorde Stadens folkmängd, oberäknat Garnizonen

Mantalskrifne af båda könen . . .	2,200
Mantalsfrie dito	1,150
	<hr/>
	Tillsammans 3,350

Den ugör för närvarande:

Mantalskrifne af båda könen . . .	2,250
Mantalsfrie dito	1,043
	<hr/>
	3,293

och har således minskats med 57 personer.

Cim-

Cimbrishamn. Stadens Folkmängd belöper sig nu till 987 personer, deraf 601 betala mantalspenningar och 386 äro skattfrie. Den har sedan 1827 ökats med 25 personer.

Denna Stads bestånd grundar sig på dess ringa Handels-rörelse, Handtverkerier, Saltsjöfiske och Sjöfart. Handel idkas hufvudsakligast med Spannemål, Brännvin, Victualier och andra ortens producter, hvilka i Staden afyttras, och med sådane varor, hvaraf kringliggande landsbygds innevånare kunna vara i behof. Nämnde landtmanna-producter afsändas från Staden, dels till Blekingska Städer, dels till Stockholm och Götheborg, och Spannmål utgör deraf den betydligaste delen, samt har de fem sistförflutne åren per medium uppgått till 5,600 tunnor årligen.

De varor Stadens Handlande införa och till ortens innevånare afyttra, äro hufvudsakeligen: trädvaror, tjära, jern, salt, hampa, stenkol och specerier, af hvilka de förstnämnde hämtas från Blekinge och Calmar Län och öfrige varor från Stapelstäderna i Riket.

Af egentliga Fabriker finnas icke någon inom Staden, som dock har 2:ne Lädergarfverier, 2:ne Färgerier, 1 Tegelbruk, 1 Urfabrik och 1 Ättikebryggeri. Dessa Inrättningars tillverkningsvärde är dock obetydligt och med dem hafva tillsammans 22 Mästare och Gesäller, utom andre arbetskarlar sysselsättning.

Handtverkerierna förse endast Stadens och kringliggande landsbygds innevånares behof. Handel, Fabriksrörelse och de nämnde handtverkerierne hafva under de sistförflutne fem åren icke undergått någon betydlig förändring; dock har Handels-rörelsen något minskats och dragit sig till de närmast Staden belägne så kallade Fiskelägen, derifrån Spannmåls-utskeppningen under nämnde tid varit vida större än från Staden.

Fiskerierne hafva årligen aftagit, synnerligast hvad Sill-fisket beträffar, hvilket sedan längre tid mycket minskats. Lax, Åhl och Torsk-fiskena äro af mindre betydenhet.

Sjöfarten idkas med 4 st. Stadens Handlande tillhörige fartyg af tillhoppa 191 Lästers dräktighet, äfvensom med några mindre farkoster under 10 lästers dräktighet hvardera. Dessa fartyg hafva dels varit gagnade för Stadens handelsrörelse, dels till fragtfart, äfven på Utrikes platser, och hvarigenom sjöfarten kan sägas hafva under de sednare fem åren något tilltagit.

I allmänhet tyckes Stadens Innevånares villkor under nyssnämnda tid icke hafva förbättrats, ehuru de icke eller kunna uppgifvas såsom försämrade. Staden är för obetydlig för att hafva någon serdeles inflytelse på Lan-

dets kultur, näringar och konstflit. Dess näringsgrenar synas deremot vara mycket beroende af de mer eller mindre fördelaktiga conjuncturer, som inträffa för Landtmanna rörelsen.

Några prohibitiva Författningar till Stadens förmån finnas icke och den saknar äfven Stapelrätt, men Kongl. Maj:t har dock, på serskildta underdåniga ansökningar derom, i Nåder tillåtit åtskilliga individer derstädes, att från Bornholm directe få införa Får- och Lamm-skinn, samt från Staden till nämnde Ö införa jernvaror och tegel.

Stadens jord innehåller 306 tunnland, deraf dock $\frac{1}{3}$ del är af så dålig beskaffenhet, att den endast kan gagnas till betesmark. De återstående $\frac{2}{3}$ delarne bestå af lerjord och sandmylla, äro årligen i bruk och gifva, i anseende till en större tillgång på gödningsämnen, temmeligen fördelaktig afkastning.

Inom Staden finnas en Schola för första undervisningen åt fattiga barn äfvensom en Apologist-schola med en Lärare. Den förstnämnda underhålles af Staden.

Några betydliga bidrag till sjukvård och fattigförsörjning kunna icke lemnas af en Stad med så ringa folkmängd och förmögenhet, ehuru de under de sednare åren varit mera än förr af behofvet påkallade; mindre fördelaktiga skördar och högre pris på födoämnen låra hafva bidragit härtill; dock synas i allmänhet sorglöshet och lättja hafva stegrat sina anspråk på att få dela frukterna af andras arbete och sparsamhet. Utvägar måste beredas att motverka detta tilltagande onda; hvarvid dock hufvudsakeligen svårighet möter, att kunna skaffa passande arbete för de personer af olika åldrar och kroppskrafter, som fordra understöd och likväl kunna arbeta. En ändamålsenligare reglering af Fattigvården är under bearbetning. Staden har ännu icke något allmänt Fattighus; men en fond för detta behof finnes, hvilken årligen något tillväxer, så att detsamma innan kort kan afhjelpas; hittills har rum hyrts för de fattighjon, som dermed måst förses.

Moraliteten kan sägas stå på samma ståndpunkt, som för fem år tillbaka. Grofvare brott och stölder hafva lyckligtvis sedan flera år tillbaka icke inom Staden afhörts och böjelse för fylleri har icke eller tilltagit.

Endast 2:ne Krogar äro inom Staden tillätne.

Engelholm, som är den minst betydliga af Länets Städer, hade år 1826 en folkmängd af 815 personer, hvaraf 520 mantalsskrifne och 295 skattfrie, och ägde, enligt 1832 års skattskrifnings-längd, utom den i Staden förlagda Garnizon, 547 mantalsskrifne och 311 mantalsfrie, eller tillsammans 858 personer, så att folkmängden på dessa år ökats med 43 personer.

Stadens enda Näringsfång äro, i likhet med Cinbrishams, Handel och Handtverkerier, samt något Fiske i hafvet och i den förbi Staden flytande Rönne Å; men som den saknar hamn och är omgifven af flera, genom local mera gynnade Städer, är handeln ringa och handtverkerierne, lydande under andra Städers amt eller embeten, för deras idkare föga lönande.

Handeln idkas hufvudsakeligen med torr fisk, salt, kramvaror och specier, som från Stapelstäderna måste hämtas på vagn eller med lejda smärre jagter eller båtar, hvilka dock icke komma Staden närmare än på 1 mils afstånd; häraf och då Landsortens producter mest afsättas till de större Städerna, samt Malmöhus och Hallands Län, äro näringar och handel i aftynande, så att större delen af handtverkare finnas i verkliga knappa omständigheter.

Staden har på Landets cultur och näringar ett högst ringa inflytande; men möjligheten att på närmare afstånd få inköpa de nödvändigaste artiklar, utgör för den omkringliggande Landsorten en förmån, genom hvilken Staden, i likhet med Länets öfriga Städer, gagnar landsorten.

Till Stadens fördel äro icke några prohibitiva Författningar utfärdade.

Den till Staden hörande jord, som består af 60 tunnland åker och någon ängsmark, gagnas till odling af Spannmål och Potatoes, samt till höbord, och finnes på ängsmarken någon surskog af Björk och Ahl.

På Stadens enskilda bekostnad är en Schola inrättad och underhålles, der Stadens barn njuta undervisning; ett Fattighus är uppbyggt af medel, dem Hans Maj: Konungen i Nåder anslagit; hvarförutan Kongl. Maj: särskilt i Nåder skänkt ett betydligare belopp, hvaraf räntan, ökad med årliga bidrag af Stadens innevånare, användes till de fattigas underhåll.

Serskilte anstalter för sjukvården finnas icke, men Läkare-biträde saknas ej, emedan den ena af Länets Provincial-Läkare nära Staden har sin station.

Skjutsningen bestrides af Staden gemensamt med angränsande hemman.

Sammanlagde folkmängden i Länets Städer år 1832, utgjorde enligt hvad förut serskildt för hvarje Stad blifvit uppgifvit:

Mantalskrifne	3,398
Mantalsfrie	1,740
	<hr/>
tillhopa	5,138

och har den sedan 1827, då den utgjorde 5,127 personer, ökat sig med endast 11 personer.

Enligt uppgifter hafva Städernes inkomster af Tolag- Bro- Hamn- Våg- Strand- och Stånd-penningar med flera dylika fastställda afgifter, utgjordt per medium för Christianstad 311 R:dr 44 sk., för Cimbrishamn 67 R:dr och för Engelholm 30 R:dr, allt Banco.

Christianstads Lands-Contor den 19 December 1833.

AXEL DE LA GARDIE.

O. BECKMANN.

U t r ä k n i n g

som visar Medium af Fem Års Markegångs-Pris för Christianstads Län.

	Markegångs-Pris för År						Medel- priset.
	1828.	1829.	1830.	1831.	1832.	Summa Banco.	
1 Tunna Råg	5 28	7 21	8 —	9 45	6 32	37 30	7 25
1 Tunna Korn	3 40	4 5	4 13	7 2	4 26	23 40	4 36
1 Tunna Hafre	2 10	3 —	3 —	3 40	2 18	14 21	2 42
1 Lispund Smör	4 24	4 24	4 24	4 24	4 24	22 24	4 24
1 Tolft Bräder, 6 alnar långa, 1 1/4 Tum tjocka och 8 Tum breda i skarp kant	2 16	2 16	2 —	2 12	2 23	10 44	2 8
1 Tolft Dito, af lika längd och tjocklek, 7 Tum dito	1 42	1 42	1 26	1 38	2 2	9 8	1 40
1 Dränge Dagsverke	— 12	— 16	— 16	— 20	— 16	1 32	— 16
1 Öke Dagsverke	— 32	— 32	— 40	— 44	— 42	3 46	— 38
1 Lispund Talgljus, 7 st. på Marken	5 16	5 16	5 16	5 16	5 24	26 40	5 17
1 Skålpund Gula Vaxljus	— 32	— 42	— 42	— 42	— 42	4 8	— 40
1 Kanna Rof-Olja	1 16	1 16	1 16	1 16	1 16	6 32	1 16
1 Kanna Silltran	— 40	— 44	— 44	— 44	— 44	4 24	— 43
1 Famn Björkved	7 5	7 5	7 5	7 5	7 16	35 37	7 7
1 Famn Bokved	7 5	7 5	7 5	7 5	7 16	35 37	7 7
1 Famn Ahlved	5 —	5 —	5 —	5 —	5 —	25 —	5 —
1 Famn Tallved	3 26	3 26	3 26	3 26	3 26	17 37	3 26
1 Lass Ved	1 4	— 40	1 4	1 4	1 10	5 14	1 2
1 Lass Bränntorf	— 40	— 40	— 40	— 40	— 44	4 12	— 40
1 Lispund Hö	— 5	7 3	— 7	7 8	— 9	— 37	7 6
1 Lispund Halm	— 2	— 5	— 5	— 8	— 5	— 21	— 4
1 Kanna Hackelse	— 2	— 5	— 6	— 4	— 3	— 1	— 8
25 Lispund godt och väl bärgadt Hårdvalls-Hö, pundadt med Höband af lika godhet och till vigten beräknadt efter 25 marker på Lispundet	3 25	3 36	3 47	3 33	5 4	20 3	4 —
1 Tunna ren och god Hafre af minst 8 Lispunds vigt, med rågadt Kappmål	2 10	3 —	3 —	3 40	2 18	14 21	2 42
5 Lispund ren Långhalm efter Råg	— 10	— 25	— 28	— 18	— 26	2 12	— 21
1 Mans Portion	— 4	— 4	— 7	— 8	— 6	— 31	— 6
1 Hästration	— 7	— 12	— 15	— 12	— 11	— 11	— 11
1 Mark mjukt bröd	— 1	— 1	— 1	— 2	— 1	— 7	— 1
<i>Persedlar tillhörande en indelt Rote-Båtsman.</i>							
<i>Uppfordrings-Persedlar till årstjenst:</i>							
1 Jacka med tillbehör	6 12	6 12	6 12	6 12	6 12	31 13	6 12
1 Väst med dito	4 42	4 42	4 42	4 42	4 42	24 18	4 42
1 par Långbyxor med lösa lärfoder	4 4	4 4	4 4	4 4	4 4	20 23	4 4
1 Hatt	1 24	1 24	1 24	1 24	1 24	7 24	1 24
1 Halsduk af mörkt Lärft	— 18	— 18	— 18	— 18	— 18	1 42	— 18
2 par Ullstrumpor	1 20	1 20	1 20	1 20	1 20	7 4	1 20
2 st. Skjortor	3 6	3 6	3 6	3 8	3 8	15 34	3 6
1 par Skor	2 16	2 16	2 16	2 16	2 16	11 32	2 16
<i>Handräknings-Persedlar.</i>							
1 par Skor	2 16	2 16	2 16	2 16	2 16	11 32	2 16
1 par Ullstrumpor	— 34	— 34	— 34	— 34	— 34	3 26	— 34
<i>Lön och Hemkalls-Persedlar.</i>							
Lön	2 32	2 32	2 32	2 32	2 32	13 16	2 32
Hushyra	— 21	— 21	— 21	— 21	— 21	2 10	— 21
1 Tunna Råg	5 33	7 8	8 12	10 6	6 36	37 47	7 28
1 Tunna Korn	3 43	3 44	4 4	7 8	4 28	23 31	4 35
2 Sommar-Lass Hö à 30 Lispund	5 40	5 32	7 24	7 16	10 —	36 16	7 12

	Markegångs-Pris för År						Medel- Priset.
	1828.	1829.	1830.	1831.	1832.	Summa Banco.	
<i>Soldat-Munderings-Persedlar.</i>							
1 Jacka	8	8	8	8	8	40	8
1 Tchacot	2 16	2 16	2 16	2 18	2 18	11 36	2 16 10
1 Escharp	— 44	— 44	— 44	— 44	— 44	4 28	— 44
1 Halsduk	— 18 8	— 18 8	— 18 8	— 20	— 20	2	— 19 2
1 par Stibletter	1 16	1 16	1 16	1 16	1 16	6 32	1 16
1 Skjorta	1 27	1 27	1 27	1 28	1 28	7 41	1 27 3
1 par Strumpor	— 34	— 34	— 34	— 34	— 34	3 26	— 34
1 par Skor	2 16	2 16	2 16	2 16	2 16	11 32	2 16
1 par Byxor	4 24	4 24	4 24	4 24	4 24	22 24	4 24
1 par Linnebyxor	1 40	1 40	1 40	1 40	1 40	9 8	1 40

Christianstads Lands-Kontor den 19 December 1833.

AXEL DE LA GARDIE.

O. BECKMANN.